

ня професійних ситуацій» ставить у центрі вивчення теми чи питання сюжет взаємодії суб'єктів господарського процесу. Головна сюжетна лінія розвивається в напрямі: «Що відбудеться, коли...». В ході роботи студент має розглянути ситуацію з точки зору «іншої сторони», «іншого суб'єкта». Інструментарій реалізації методу: есе, обговорення в малих групах та міні-інсценізації, міні-проектування. Метод можна віднести до групи методів умовно-професійного рівня засвоєння знань [1]. Він служить вирішенню щонайменше трьох навчальних завдань: 1) розвитку поведінкового репертуару майбутнього фахівця в рамках реалізації афективних цілей навчання; 2) проектування реакцій та очікуваного результату взаємодії учасників процесу; 3) розвитку продуктивної активності майбутнього фахівця. Використання методу «МПС» можливе як у ході традиційного навчального процесу у ВНЗ, так і в ході навчально-виробничих тренінгів для майбутніх економістів, зокрема в ході тренінгу «Один робочий день на посаді...» [2].

Література

1. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті. — Вид. 2-ге доповнене. — Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — С. 38.
2. Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін / Навч. посібник. — За ред. Ковальчук Г. О. — К.: КНЕУ, 2006. — С. 31, 58; Бізнес-тренінги для економістів / Навч. посібник. — За ред. Ковальчук Г. О. — К.: КНЕУ, 2007. — С. 5—12

Т. О. Кожан, канд. екон. наук, доц.,
кафедра управління персоналом

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Розглядаючи освіту як складову загальної культури людини, за мету вищого навчального закладу необхідно поставити формування майбутнього фахівця як всебічно розвиненої людини, людини-особистості з високими моральними якостями, професійно компетентної людини.

Ключовими словами в освітніх стандартах нового покоління повинні стати культура, компетентність і компетенція. Оскільки

культура — це вміння і навички застосування знань, норм тощо; це те, що втілюється в практичну діяльність, необхідно здійснювати формування та перевірку наявності у студентів компетенцій, які є відображенням рівня їх професійної культури. Відомо, що культура виконує освітню, виховну та комунікативну функції, відповідно до яких треба формувати модель майбутнього фахівця. Тому вважаю доцільною таку структуру професійних компетенцій, яка свідчить про моральну, комунікативну та економічну культуру випускника (табл. 1).

Таблиця 1

**БАЗОВІ ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНЦІЇ (СОЦІАЛЬНІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ) БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ
УСІХ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Культура фахівця та її функції	Компетенції як здатності фахівця ефективно діяти в соціальному середовищі та використовувати свій інтелектуальний потенціал у процесі професійної діяльності
1. Моральна культура (виховна функція)	<p>1. Соціальні компетенції</p> <p>1.1. Проявляти порядність та добросовісність при виконанні службових обов'язків.</p> <p>1.2. Брати на себе відповідальність за дії і вчинки.</p> <p>1.3. Проявляти ініціативу та бути креативним.</p> <p>1.4. Проявляти рішучість і наполегливість при розв'язанні практичних завдань.</p> <p>1.5. Бути врівноваженим та самоорганізованим.</p> <p>1.6. Вести здоровий спосіб життя.</p> <p>1.7. Володіти культурою мови та дотримуватись морально-етичних норм поведінки.</p> <p>1.8. Збагачувати свій інтелектуальний потенціал, підвищувати рівень духовного розвитку</p>
2. Комунікативна культура (комунікативна функція)	<p>2. Соціально-психологічні компетенції</p> <p>2.1. Створювати команду та вміти працювати в ній.</p> <p>2.2. Швидко адаптуватися до нового соціального середовища.</p> <p>2.3. Попереджувати та розв'язувати конфлікти, виступати в ролі посередника.</p> <p>2.4. Спілкуватися державною та однією з іноземних мов.</p> <p>2.5. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології.</p> <p>2.6. Готувати публічні виступи, вести дискусії.</p> <p>2.7. Організовувати проведення ділових зустрічей, нарад зборів, конференцій.</p> <p>2.8. Здійснювати презентації власних проєктів, планів, пропозицій.</p> <p>2.9. Вести ділове листування.</p> <p>2.10. Сприймати та використовувати думки інших</p>

Для визначення основних напрямів роботи ВНЗ щодо формування соціальних та соціально-психологічних компетенцій майбутніх фахівців необхідно розглянути психологічну структуру особистості. Вона складається з наступних компонентів:

- спрямованості (потреби; інтереси; орієнтири; переконання; цінності тощо);

- можливостей (здібності; здатності; схильності тощо);

- характеру (морально-вольові якості; темперамент).

Знання інформації про потреби, інтереси, мотиви навчання здібності студентів, їх морально-вольові якості необхідне в процесі виховання особистості, набуття нею комунікативних та адаптивних якостей. Тому вважаю, що успішність формування соціальних та соціально-психологічних компетенцій у студентів буде залежати від проведення у ВНЗ наступних заходів:

1. Створення сектору психодіагностики та психологічної підтримки студентів при Центрі працевлаштування випускників.

2. Організація психологічного дослідження студентів I курсу з метою:

- виявлення: здібностей, здатностей та психофізіологічних особливостей першокурсників;

- з'ясування потреб, інтересів та мотивів навчання;

- визначення характеру, темпераменту, типу поведінки та соціотипу студентів.

Кожний соціотип має свій темперамент, свої цінності, орієнтири, поведінку, зовнішність.

На основі виявленого соціотипу можна:

- прогнозувати поведінку людини, її комунікативність, адаптивність;

- визначити схильність та здатність до певного виду діяльності, зрозуміти, чи правильно обрана професія.

Знання власного типу поведінки, соціотипу допоможе студенту розібратися в самому собі для подолання тих недоліків, що заважають розкритися його здібностям.

Для отримання найдостовірніших результатів дослідження необхідно проводити різними методами:

- тестування;

- співбесіда;

- інтерв'ю;

- спостереження за поведінкою;

- асесмент-центр з використанням технологій соціоніки, коучінгу.

3. Введення кураторства старшокурсників над студентами I курсу для пришвидшення їх соціальної адаптації, усвідомлення ними своєї нової ролі у колективі ВНЗ. Таким чином, створення умов у ВНЗ для організації психологічної допомоги та підтримки студентів I курсу дозволить:

- студентам краще усвідомити свої інтереси, пріоритети, мотиви навчання, дізнатися про свої можливості для досягнення поставленої мети;

- спрямувати студентів на правильне професійне самовизначення (чи переорієнтацію) через узгодження своїх цілей з особливостями обраної професії та своїми здібностями;

- відповідально поставитися до зробленого вибору професії і в разі необхідності перенести акценти з основної освіти на вибіркові дисципліни у тому напрямі, який найбільш цікавить, а основну освіту зробити додатковою;

- розробляти програми адаптації мотивації, навчання та планування подальшої кар'єри майбутнього фахівця;

- створити основу для формування моральної культури, соціальних та соціально-психологічних компетенцій студентів.

4. Розширити та поглибити вивчення дисциплін, які формують світогляд, розкривають розвиток людини в суспільстві, колективі, морально-етичні норми поведінки. Доцільним є введення дисциплін, що розвивають творчі здібності, вміння, навички оцінювати всі факти і явища дійсності під кутом зору краси, гармонії та доцільності.

Оцінювати успішність по даним дисциплінам за відповідністю сформованих у студентів соціально-психологічних та соціальних компетенцій вимогам освітніх стандартів нового покоління (табл. 1).

5. Заняття з фізичного виховання у ВНЗ повинні охоплювати як фізичну культуру і спорт, так і культуру харчування, відпочинку, профілактику захворювань, формування здорового способу життя. Для цього необхідно:

- оновити навчальні програми з курсу «Фізичне виховання»;

- змінити практику проведення занять. Студенту необхідно надати право обирати день і час відвідування занять, але за умов виконання певних нормативів, завдань тощо. Це дозволить ефективно використовувати час навчального процесу, усунути недоліки в розкладі занять фізичною культурою;

- продовжити викладання цієї дисципліни на III і IV курсах;

- заохочувати студентів, які займаються у спортивних секціях грошовими винагородами за систематичне заняття фізичною культурою і здоровий спосіб життя.

6. З метою формування комунікативних компетенцій майбутніх фахівців доцільно:

1) широко використовувати організацію групових форм роботи студентів. Для цього необхідно разом з індивідуальними застосовувати групові підходи:

- постановка конкретних завдань перед групою;
- групова звітність та контроль;
- групові форми заохочення розвитку командної згуртованості, вдосконалення між командного спілкування;
- групова форма оцінки знань студентів;

2) передбачити в дисциплінах «Управління виробничими групами», «Організаційна поведінка», в самостійній навчальній та науковій студентській роботі вивчення прийомів та навиків командоутворення, командної взаємодії. Необхідне проведення відповідних тренінгів, виконання вправ та застосування сучасних методик командного утворення.

О. П. Колісник, канд. екон. наук, доц.,
кафедра аудиту

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО- КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ НА МАГІСТЕРСЬКОМУ РІВНІ З ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ»

Вища освіта є одним із найважливіших факторів соціального і економічного прогресу країни. Обсяг знань, які необхідні кваліфікованому фахівцю збільшується, проте термін навчання у вищих навчальних закладах обмежений кількома роками. Це призводить до інтенсифікації навчального процесу, що підвищує загальноосвітній рівень, а якісний, на жаль, залишається без істотних змін.

В умовах сьогодення, відповідно з основними заходами з виконання Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади [1], випускники магістратури за спеціальністю «Облік і аудит» (спеціалізація «Державний фінансовий контроль») повинні добре володіти знаннями в області організації і методики державного фінансового контролю, системою умінь розв'язувати певні типові завдання ревізійної діяльності, перевіряти ефективність використання державних коштів бю-